

მწყემსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის. იოან. 10—11.
 მძვეე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. მსრეთ იყოს სიხარულ ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. ლუკ. 15—4.
 მოვედით ჩემდა ყოველნი მაშურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განვიხვეწოთ თქვენ. მათ. 11—28.

№ 21

1883—1901

1—15 ნოემბერი.

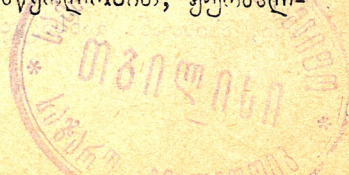
ს ი ბ შ ვ ა,

21 კვირიაკეს, თქმული ქუთაისის საკათედრო ტაძარში.

მე ვარ გზა, და მე ვარ ჭეშმარიტება და ცხოვრება (იოან. 14, 6).

ეს ჩვენი ცხოვრების დრო ითვლება დროდ გონებრივი მოძრაობისა და მღვიძარებისა, სწავლისა და გამოცდილების შექმნისა. მართლაც შესანიშნავი მოძრაობაა ჩვენი დროის ადამიანი გონებით. დაკმაყოფილება გონებრივი მოთხოვნებისა ბევრისათვის დღეს ისეთივე აუცილებელი და თავიდან მოუშორებელი რამ გამხდარა, როგორც არსებობის ლუკმაზედ ზრუნვა; ბევრი ტანთ და ფეხთ იკლებს, რომ ცოდნის წყურვლი მოიკლას, გართულობა

და ლხენის ნაცვლად აღამებს დღეებს სხვა-და-სხვა გვარი წიგნების კითხვაში და წერაში, მუდამ ფიქრშია და გონების ვარჯიშობაში. ამ გონების მოძრაობამ, სწავლა-გამოცდილების შექმნის მძლავრმა სურვილმა ერთობ მოძრავი გახდა თვით კაცის ცხოვრება, მისი ყოფა-მდგომარეობა. დღეს დილით კაცი შავი ზღვის პირათ რომ დასეირნობს, საღამოთი ბაქოში ჩადის, ხვალ უთენდება ზღვასავით გადამლილ რუსეთის უსაზღვრო ველში და სხ. რასაკვირველია, ასეთი ზღაპრული სისწრაფის მოძრაობით მცხოვრები ადამიანი ბევრსა ხედავს, ბევრს ახალ გამოცდილებას იძენს და ბევრი რამ ახალი ესმის. ამასთან საყურადღებოა ის გარემოება, რომ ნანახს, გაგონილს და ახლად შექმნილს კაცი არ იმარბავს მხოლოდ თავის გულში. ყველაფერ ამას აქვეყნებს, აცხადებს, უზიარებს სხვებს და ატყობინებს ბეჭვდითი სიტყვით, მწერლობით, ჟურნალ-

გაზეთების საშუალებით. დღეს ბეჭდვითი სიტყვა აღარა სტოვებს აღუნიშნავად და გამოუქვეყნებლად აღარაფერს. მწერლობაში, როგორც სარკეში იხედება საზოგადოების ცხოვრების სურათი, საზოგადოების ზნეობა და დაცემულობა, რწმენა და გარწწრობა, სათნოიანობა და ბიწიერება. აბა მაშ ერთი წამით ჩაიხედოთ ამ უტყუარ სარკეში, რომ გავიგოთ სუფთა გვაქვს პირი-სახე, თუ მური გვცხია, ღვთიური შუქი გვაფენია, თუ საზიზღარი მუწუკი გვიბნევია შუბლის ქინძისთავად.

აი ერთი გაზეთი გვატყობინებს, რომ ვაჟი-შვილმა დანით დაკლა თავისი მშობელი მოხუცებული დედა იმის გამო, რომ უკანასკნელმა აღარ მისცა შვილს ფულები, რომელსაც ეს უბედური ხარჯავდა და აბნედა უთავბოლოდ ლოთობაში (Кавк. № 267). მეორე გაზეთიდან ვტყობილობთ, რომ ერთი პატიოსანი, მშრომელი და გამრჯე მოხელე, სადილობის დროს თავის ცოლ-შვილში, მოკლა გულში დანის დაკვრით ახალ-გაზდა კაცმა, რომელიც დაუდევრობისა და სიზარმაცის გამო დაითხოვა სამსახურიდან ამ საბრალოსმა მოკლულმა (იგივე Кав. და ივერია № 222). აქ გვაცნობებენ, რომ ეკლესიიდან მოპარულ იქმნა ბარძიმ-ფეშხუმიო! თავის მოკვლა, ახდა და დაკარგვა ქალწულობისა, გადადება უბრალო კარტოფილივით ქუჩაში ახლად დაბადებულისა, სიყალბის ჩადენა და სხვა ამ გვარები ხომ ისე გახშირდნენ, რომ უვაზე-თოთაც გავიგონებთ და ვნახავთ საკუთარი თვალით თუგინდ რომ სულ მიყრუებულ სოფელში გვექონდეს ცხოვრება! აი რას გვიჩვენებს ჩვენი ცხოვრების სარკე, აი რა მარგალიტებს ალაგებს ბეჭდვითი სიტყვა ჩვენი ცხოვრების სკივრიდამ, აი რა თვალწარმტაცი ფერადებით ასურათებს იგი ჩვენ ხასიათს და ზნეობას, ჩვენი გულის წადილს და გონების მიმართულებას!

ვკითხულობ, მესმის, ვხედავ ამ შესახარ ამბებს, ვუკვირდები ამ ჩვენი ზნეობრივი ცხოვრების სიმახინჯეს, სულის სიავადეს, კეთროვნებას და, შიშით შებყრობილი, ვეკითხები ჩემ თავს—რას ვჩავდივართ? რა ხდება ჩვენ გარშემო? სად მივდივართ? რატომ არ ვვრძობთ და არ ვხედავთ რა უფსკრულში, რა უძირო და ჯოჯოხეთისავით ბნელ ღრანტე-ხევში ვიჩხებებით და ვიმსხვრევით? ამგვარ გზა-აბნეულობაში, ამისთანა განსაცდელისა და გაჭირვების დროს

თავდადებული და ერთგული მწყემსი ჩვეულებრივ წინ გადუდგება ხოლმე სამწყსოს თავისი გრძელი და საკმაოდ მძიმე ჯოხით. იგი ამ ჯოხის დახმარებით და თავისი მაღალი ხმაურობით მეცადინობს რაც ძალი და ღონე აქვს, რომ გადაარჩინოს გზაცდომილი და გონება დაბნეული ცხოვარი კლდეზე გადავარდნას, დანსხვრევას და აუცილებელ სიკვდილს.

სწორედ მსგავსივე საქციელი გვმართებს ჩვენც, სიტყვიერ ცხოვართა მწყემსებს, რათა შევაჩეროთ ჩვენდა ჩაბარებული სამწყსოს ის სწრაფი, წინდაუხედავი და მატარებელისავით გაქანებული მოძრაობა და ლტოლვილება უბედურობის უფსკრულისადმი, რომელსაც შედეგად მოსდევს ცხოვრებაში შვილთაგან მშობლების სიკვდილი, ძმისაგან ძმის განუკითხაობა, მეზობლისაგან მეზობლის დამხობა, ქრისტიანისაგან ეკლესიის შეგინება-შებილწვა, მრავალგვარი და მრავალი სახის საზიზღრობა-უპატიოსნება. მაცხოვრებელი და გონზე მომყვანი ჯოხი, რომლითაც ამ შემთხვევაში უნდა ვიყენეთ აღჭურვილნი, არის სიტყვა ღვთისა, სწავლა სსხარებისა, ქადაგება, გაგრძელება, თესვა სამწყსოში ქრისტეს სწავლისა.

მაგრამ, ვაი რომ ჩვენ, სულიერნი მწყემსნი, არა ვართ მუდამ შესაფერისად აღჭურვილნი ამ საღმრთო იარაღით! ვაი რომ ვთესავთ, ვავრცელებთ თქვენ შორის და ვქადაგებთ ღვთის სიტყვას რადობით (ბ. კორინთ. 9, 6), ე. ი. იშვიათად, ძვირად, ნაკლებად, ხელ მოჭერით! ვაი რომ სახარების ქადაგებაში ჩვენი ხმა არის უფერული, უღონო, სუსტი და არა ხმა დიდი, ვითარცა სავიწარისა (გამოცხ. 1, 10). რა თქმა უნდა, სულ სხვა გვარი, სხვა მიმართულებისა იქნებოდა თქვენი ცხოვრება, თქვენი საქციელი, თქვენი ზნეობა, ყველა მწყემსს რომ ნათლად ესმოდეს თავისი საღმრთო მოვალეობა და თავდაუზოგავად ასრულებდეს მას. გარნა არასოდეს არ ყოფილა და არც ეხლაა, რომ რაოდენიმე კეთილი მწყემსი აღარ იპოვებოდეს, აღარსად ისმოდეს მათი ხმა. არა, ეხლაც მოიპოვებიან კეთილნი და სამწყსოს მოსიყვარულე მწყემსნი, ეხლაც ბევრგან გაისმის მათი სიტყვა და თუ მათ ბევრი ვერა გაურიგებიათ რა, ეს უნდა მთლად მიეწეროს სულიერ ცხოვართა გუჯის სიბრძესა (ფე. 4, 18), უნდა აიხსნას იმითი, რომ ეკლესიის სწავლას დღეს ერი უურთაო მძიმედ ისმენს (საქ. მოც. 28, 27). ხომ მომ-

ხდარა, რომ თავდადებული მწყემსის ხმა ვერ შეეგნოს დამფუძნებელ საქონელს, თვით ქვეშ ჩაეგდოს თავისი კეთილის მყოფი, გაექელოს, გადველოს ზედ და მერმე თითონ მთლად შთანქმულიყოს უფსკრულში!

სმენა, სმენა ღვთის სიტყვისა, აი რა გვაკლია ყველას. დედა ჩემი და ძმანი ჩემნი ესე აჩაან, რამჟღათა სიტყვა ღვთისა ისმინანო (ლუკ. 8, 21), ბრძანა მაცხოვარმა და რა ერთობა, რა დამოკიდულობა, რა კავშირი და ნათესაობა გვექნება ქრისტესთან და ქრისტეს ჩვენთან, როდესაც არა გვაქვს მისი სიტყვის სმენა! ნეტად აჩაან, რამჟღათა ისმინან სიტყვა ღმრთისა და დაიმარხონ იგიო (ლუკ. 11, 28), ბრძანებს იგივე მაცხოვარი და რაღა გასაკვირველია, რომ ჩვენი ცხოვრება მოკლებულია ყოველ ქვეშარიტ ნეტარებას და შევებას, რადგანაც აღარაა ჩვენში ღვთის სიტყვის სმენა და გაგონება. თესლი იგი აჩს სიტყვა ღმრთისაო (ლუკ. 8, 11), შემოგვესმა დღევანდელ საღმრთო წირვაზედ წაკითხული სახარებიდან. უთესლოდ წარმოუდგენელია ყანა, უყანოდ შეუძლებელია კაცის კვება-საზრდოება. თუ კაცის გული არ იქმნა გაზაფხულზე (სიყმაწვილეშივე) უხვი მარჯვენით დათესილი ღვთის სიტყვი, აშკარაა ზაფხულში (სრული წლოვანების დროს) იგი არ დააჯილდოებს პატრონს უხვი სამკალით და არც თავ გამოსაკვებ ხვავს ააღებინებს კალოდან, ე. ი. ღვთის სიტყვის სმენას მოკლებული კაცის ცხოვრება, მოკლებული იქნება ყოველთვის პატიოსნებას, ქვეშარიტ სვინიდიანიობას, საღმრთო ღმობიერებას და კაცთ მოყვარებას. კაცის გული, დატოებული ღვთის სიტყვის მუდმივი სმენის გავლენის გარეშე, ემსგავსება თავმინებებულ მინდორს, რომელსაც სისწრაფით ედება და იქერს ეკალ-ნარი, ქაცვ-ბარდი და შამბ-ძეძვი. ძნელი, მოუხერხებელი და აუტანელია ასეთი გულის პატრონთან, ამ გვარი სულის კაცთან ცხოვრება და მეზობლობა. იგი ზნეობრივ შეაწუხებს ყველას და ეკალსავით დაესობა, დაუწყლავს და დაუკოდავს სუყველას გულს, ქაცვისავით წამოედება ყველას, ვინც კი მას გაუფლის გვერდით და აუცილებლად შემოაცლის ნამუსის სამოსელს, მსგავსად ძეძვისა შეავიწროებს მეზობლებს და მწარედ ამოხდის მათ სულს.

აი სად იფარება მთავარი მიზეზი ჩვენი ცხოვრების შერყვეისა. აი სათაური იმ ზნეობრივი სწეუ-

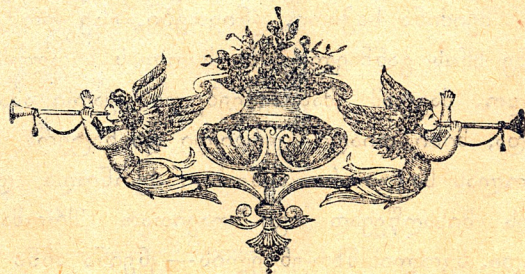
ლებისა, რომლის გამო ძმა ძმას იმეტებს სასიკვდილოდ, მამა ჰალაატობს შვილებს და შვილები აღსდგებიან მამა-დედათა ზედა.

სასურველი და ძვირფასია, მსმენელნო, ჩვენი ეხლანდელი გონებითი გამოფხიზლება, მეტად საქებური და სასახლოა ჩვენ შორის აღძრული მისწრაფება სწავლა-განათლებლისადმი, დიდად სასიკეთოა ჩვენი დროის აღფრთოვანებული და ცხოველი ხალისი მწიგნობრობისა, მაგრამ ამასთან ერთად დიდი და პატარა დარწმუნებულნი უნდა ვიყვნეთ და არასოდეს არ უნდა დავივიწყოთ, რომ სწავლა, გამოცდილება, მწიგნობრობა და გონების ვარჯიშობა თავის თავად, მარტოდ მარტო აღებულნი, ვერასოდეს ვერ დაამშვიდებენ ჩვენ ცხოვრებას, ვერასოდეს ვერ გაგვინათებენ ბნელი ცხოვრების გზას ქვეშარიტი ნათელით, ვერასოდეს ვერ შეგვისუბუქებენ იმ აუტანელი ტვირთის სიმძიმეს, რომლისა ქვეშე მწარედ გმინავს და სტირის კაცობრიობა, თუ მეცნიერებას საფუძვლად არ ექმნა დადებული ღვთის სიტყვა, თუ კაცის გონების განვითარება არ აეგო მთლად ღვთის შიშზედ, თუ მისს გამოცდილებას თავკიდურ ლოდად არ დაედვა მცნება და მოძღვრება იმისი, რომელმანც ბრძანა: მე ვარ გზა, და მე ვარ ქვეშარიტება და ცხოვრებაო (იოან. 14, 6).

მამ მუდამ მზად ვიყვნეთ, ძვირფასნო მსმენელნო, ღვთის სიტყვის სასმენად; ღია ვიქონიოთ მუდამ გულის კარი ღვთის ხმისათვის და გვრწამდეს, რომ თვითეული სიტყვა ღვთისა, ჩათესილი გულის სიღრმეში, უექველად შეიქმნება ღაღანა ჯეჯილად რომელიც თავის დროზედ დაგვირგვინდება ყოველი ბედნიერების, ყოველი სიკეთის და ღვთის კურთხევის მაძლარი თავთავით.

რომელთა ასხენ ყურნი სმენად, ისმინენ! ამინ.

ენისკობაში ჟეონიდი

დემკრთო ამრავლე ამისთანა მასწავლებელნი ჩვენში!

ამ 1901—1902 სამოსწავლო წლის დამდეგს ჩვენი ორ-კლასიანი სამრევლო სკოლის მასწავლებლად დაინიშნა ქ. ანასტასია ვასილის ასული ლომინაძე, რომელმაც ოქროს მედლით გაათავა გიმნაზია და რომელიც მამასთან ერთად (მამა იყო ხაზინადრად ახალ სენაკში) ჩამოვიდა სენაკში.

ხსენებული სამრ. სკოლა გაიხსნა ახალ-სენაკში 1897 წ. ბლადოჩინის მღვდლის მ. ა. კალანდარიშვილის თაოსნობით. თუმცა ამ სკოლას, როგორც ახლად გახსნილს, ჯერ არა ებადა რა, არც ფულად, არც ავეჯად და არც საჭირო ნივთები ჰქონდა, მაგრამ ყველა ამეებს არ შეუშინდა ახალ-გაზრდა მასწავლებელი ქ-ნი ანასტასია და თავის თანამდებობას დიდის ენერგიით ჩასჭიდა ხელი და სწავლის საქმეც სულ მცირე ხანში სამაგალითო ნიადაგზე დააყენა, რის გამოც აუარებელი მოწაფეები მიაწუდა ზემოხსენებულ სკოლას. თითქმის ნახევარზე მეტმა მოწაფემ დაანება თავი აქაურს სამინისტრო საქალებო სკოლას და სამრევლო სკოლისკენ მიაშურა. ამ ამბავმა ძლიერ ჩააფიქრა სამინისტრო სკოლის მმართველობა და რომ სკოლა არ დაცალიერებულიყო, სწავლის ფული 10 მანეთიდან 6 მანეთზე ჩამოიყვანეს; მაგრამ ვერც ამან უშველა მათ და ბოლოს სულ მოსპეს სწავლის ფული. როცა ბავშვების წასვლა ამითაც ვერ შეაჩერეს, მაშინ ამ სამინისტრო სკოლაში, სადაც ლევიცკის მუნჯური მეთოდით ასწავლიან, ქართული ენის სწავლებაც კი შემოიღეს.

რადგანაც ახალ დაარსებულ სკოლაში ბევრი ბავშვი მოგროვდა, სწავლის ფულიც (6 მან. წელიწადში) საკმაოდ შემოვიდა; შემოსული ფულებით სკოლამ შეიძინა საჭირო ნივთები, ასე რომ, რამოდენიმე ხნის განმავლობაში სკოლას სკოლის ფერი დაედო. მაგრამ მასწავლებელი ქალი ამას არ დასჯერდა, მისი დიადი სურვილი და ნატვრა იყო, რომ სკოლას საკუთარი შენობაც ჰქონოდა. და აი ამ მიზნის მისაღწევად იგი არავითარ შრომას არ გაუბრუნებდა. სკოლის მზრუნველის—კნენა ანა გრიგოლის ასულის მხედის და ქ-ნი ეკატერინა ბესა-

რიონის ასული მოსიძის და სხვათა შემწეობით, და ახალ-სენაკში ხშირად იმართებოდა ხოლომე წარმოდგენები, კონცერტები; საცეკვაო საღამოები სენაკის საქალბო სამრევლო სკოლის სასარგებლოდ. შემოსული ფული მასწავლებელს სრულად ხაზინაში შეჰქონდა და ამნაირად უყრიდა თავს შენობის ასაგებ ფულებს. ქ-ნ ანასტასია ლომინაძის დაუღალავი ენერგიის და შრომის წყალობით დღეს სკოლას აქვს 1200 მანეთამდე.

ანასტასია ლომინაძემ თუ დიდი შრომა-მზრუნველობა გასწია სკოლის კეთილდღეობისათვის ნივთიერის მხრით, მან, როგორც მასწავლებელმაც, თითქმის შეუდარებელი ნიჭი და უნარი გამოიჩინა. ჩვენ თვითონ ვიყავით მოწაფე იმ გულის ამატოკებელ გამოთხოვების წამისა მოწაფეებთან, რის მსგავსაც, ჩვენის აზრით, ძვირად თუ შეხვდება კაცი დღევანდელს ცივსა და გაყინულს დროში. აქ ჩვენ დროებით დაესდებთ კალამს და ამ წამის გამოსახატავად, ვალაპარაკებთ ერთს პატარა, მეორე კლასის მოწაფე ქალს, რომელმაც საყვარელ მასწავლებელს შემდეგის სიტყვებით მიმართა:

„ძვირფასო და საყვარელო მასწავლებელო ბატ. ტასო! დადგა უკანასკნელი საათი, როდესაც თქვენ, —ჩვენო საყვარელო და ძვირ-ფასო ტასო, უნდა დასტოვოთ ეს სკოლა, მოწაფე ქალები ამა სკოლისა, სუყველანი თქვენის ხელით აღზრდილნი, რომლებიც აღზრდა-განათლებისათვის ვინ იცის რამდენი გიშრომიან, რამდენი ოფლი დაგიღვრიან ამ ოთხი წლის განმავლობაში. ოთხი წელი სრულიად საკმაო იყო, რომ ჩვენ—თქვენს უმცროსს დებს, გავგეგო და დაგვეფასებია თქვენი ჩვენდამოღვაწლი, შრომა და სიყვარული და, ამ სიყვარულისა გამო ჩვენც სიყვარულითვე გვეპასუნა. გარნა რომელი სკოლა, რომელი მოსწავლე არ შეიყვარებს, არ გააღმერთებს ისეთ მასწავლებელს, როგორიც იყავით თქვენ, რომელიც თავისს ნიჭიერებით, ენა წყლიანობით გვიმსუბუქებდით სწავლის მძიმე უღელს და ჰქუა სინდისს გვინათლებდით; ამიტომ იყო, რომ ჩვენ სკოლაში წასვლა კი არ გვეზარებოდა, არამედ გვიხაროდა, სულით და გულით იქითკენ მივისწრაფოდით, რადგანაც იქ გვეგულებოდა კეთილის გულის და ხასიათის მასწავლებელი, საყვარელი ჩვენი ტასო. აი, ყველა ამას ვგრძნობთ, ვაფასებთ ჩვენ და იმიტომ არის რომ ასეთი სასარგებ-

ლო მასწავლებლის მოშორებას ასე ვსტირით და ცხარე ცრემლებს ვღვრით.

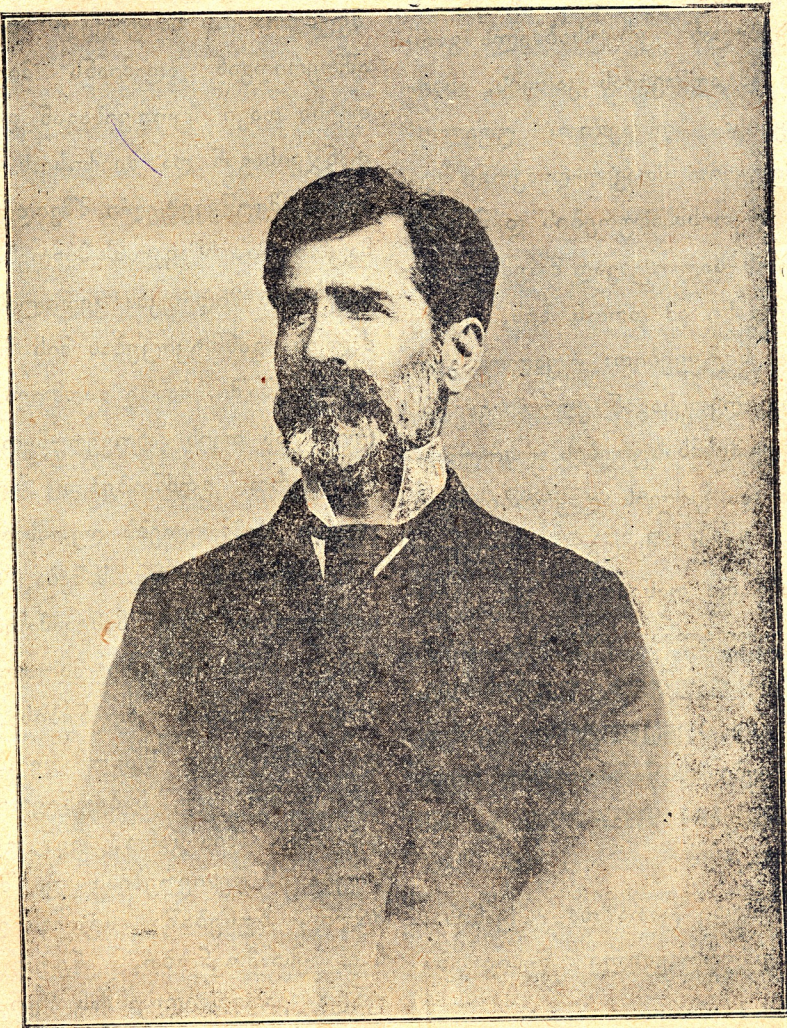
გთხოვთ, უძვირფასესო მასწავლებელო ბ. ტასო, გვაბატით, რაც შეგცოდნეთ, გაწყენიეთ ამ ოთხი წლის განმავლობაში, ამასთან იმედი გვაქვს ყველა ჩვენ მოწაფეებს, არ დაგვივიწყებთ და თქვენის ნახვით გაგვაბედნიერებთ. ჩვენ კი სიკვდილამდე გვეყვარები, გვეხსომები და აი ნიშნად ამა სიყვარულისა და ხსოვნისა გიძღვნიეთ ამ ხატს ღვთის მშობლისას, რომლის წილ-ხდომილია ჩვენი ქვეყანა და წმიდის გულით ვსთხოვთ მას, რათა იგი იყოს თქვენი მფარველი და შემწე ყოველ თქვენს კეთილ საქმეში“.

ბავშვს ჯერ კიდევ არ ჰქონდა გათავებული ეს სიტყვები, რომ მოსწავლე ქალებში ჩუმი ქვითინი მოისმა, რომელიც მალე ხმა-მალალ ტირილად და მოთქმად გადაიქცა. ამ ქვითინს ბანი მისცა თვით

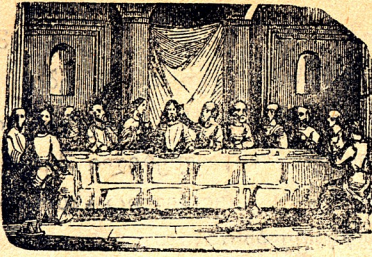
მასწავლებელმაც და შეიქმნა ისეთი ამბავი, რომ სუყველა იქ დამსწრე გარეშე პირებიც უნებლიედ აცრემლდნენ და ამბობდნენ: „ნეტაი იმ ბავშვებს, რომელთაც ასეთი მასწავლებელი ჰყავთ, და ნეტაი იმ მასწავლებელსაც რომელიც ასრე უსაზღვროდ შეყვარებია მოწაფეებსო“.

დასასრულ, გრძნობით სავსე სიტყვით მიმართა მასწავლებელს — ა. ლომინაძეს სკოლის გამგემ ბლანოჩინმა კალანდარიშვილმა, რითაც მოკლედ აღნიშნა პედაგოგიური ნიჭი, შრომა და თავ-დადებულობა ამ ქალისა საყვარელს ასპარეზზე და დიდი მადლობაც შესწირა მას გასაკვირი არ არის, რომ ასეთი საყვარელი და სასარგებლო მასწავლებელი სენაკის საზოგადოებამაც ღირსეულად და ჯეროვან დააფასა და, დიდი პატივიც სცა მას...

ბ. ბერიძე.

ასტროიკოსი დამატრი ბაქრაძე.

მართლმადიდებლობით — ქრისტიანებრივის სა-
ეკკლესიო სასოგადოებრივის ღვთის მსახურე-
ბის განმარტება.

გაგრძელება *)

შემოსილი მღვდელი დადგება წმ. ტრაპეზის
წინ; მას ხელში სასაკმევლე, ანუ საცეცხლოური უჭი-
რავს. მთავარ-დიაკონი კანკელის შუათანა, აღსავ-
ლის ანუ სამეუფო კარებიდან კრეტსაბმელს გარ-
დახსნის, გააღებს თვით ამ აღსავლის კარებს, ამბი-
ონზე დადგება და იტყვის: აღსდევით. უფალო!
გვაკურთხენ. პირველ სიტყვით მთავარ-დიაკონი ეკ-
კლესიაში მყოფ ხალხს ღვთისმსახურების დაწყებას
აუწყებს და ეუბნება, რომ სალოცავად მოემზადოს;
და თუ ვინმე მლოცავთაგანი ამ დროს ზის, ფეხზე
უნდა წამოდგეს. ხოლო სიტყვებით: უფალო! გვა-
კურთხენ — გამოითხოვება ღვთისაგან კურთხევა წმ.
საქმის შედგომისთვის — ღვთისმსახურების აღსრულე-
ბისთვის, თვის გონებისა და გულის აღპყრობისთვის
ღვთისადმი მლოცველთა მიერ. შემდგომ მღვდელი
იტყვის: დიდება წმიდასა და თანაარსსა და ცხო-
ველსყოფელსა და განუყოფელსა სამებასა, ყოვ-
ლადვე აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე,
— და თან ტრაპეზის წინაშე საცეცხლოურით ჯვარის
სახეს გამოხატავს. მღვდელი ამ წარმოთქმით ჩვენს
ყურადღებას წმ. სამებისადმი მიჰმართავს და მის
სადიდებლად მოგვიწოდებს.

ღმერთი არის შემოქმედი ცათა და ქვეყანისა;
მან მათშინა საუცხოვო დაურღვეველა წესიერება

დაამყარა; მან ადამიანი სხვა-და-სხვა ღირსებებით
შეამკო და სხვათა ქმნილებათა წინაშე უპირობე-
სობა მისცა; იგი მსოფლიოს თვის ხელში, თვის
ძალაში იპყრობს, იგი განაგებს და მზრუნველობს
მასზე; მან კაცობრიობას თვისი ნათელი მოჰქვინა:
როცა ღვთის მთარველობას მოკლებული, ნეტარე-
ბის ერთად ერთ წყაროს განშორებული კაცობრი-
ობა თვისის ძალით ამაოდ ეძიებდა ნათესაყუდელსა
— ქეშმარიტებასა და ბედნიერებას, როცა ამის გამო
მას მწუხარება და წვალება დღითი დღე ემატებოდა,
და იგი ბიწიერებით უფრო და უფრო წყლულდებ-
ოდა და სასოწარკვეთილებაში ვარდებოდა, — მაშინ
უფალი იესო ქრისტე, ძე ღვთისა, ზეცით სოფლად
მოვიდა; მან ცდომილი კაცი ნამდვილს, ღვთისადმი
მიმყვანელ გზაზე დააყენა, უჩვენა მას, თუ როგორ
შეუძლია მას სასურველ ბედნიერებას მიაღწიოს;
ამიერიდგან ადამიანს მიეცა საშუალება იხსნას
თვისი თავი ცოდვისაგან და მისგან წარმომდინარე
ტანჯვისაგან და შეიმოსოს სათნოებითა და მოი-
პოოს შეუწყვეტელი მშვიდობა და სიხარული. ვინც
მაცხოვრის სწავლას მიიღებს, და იწყებს თვის მნე-
ბელობის მიღრეკას კეთილისადმი, თვისთ სულიერ
ძალთა განმტკიცებას მის მიერ დასურათხატებულ
ცხოვრებაში, მასზე გადმოვა სული წმიდა, რომე-
ლიც მას თვის ცხოველ-მყოფელს მადლს მიანიჭებს,
სანეტარო გრძნობებით აღავსებს და უფრო და
უფრო აღამაღლებს ღვთისადმი.

ამნაირად წმ. სამება, ე. ი. ერთი ღმერთი,
სამპიროვანი ანუ სამგვამოვანი, მამა, ძე და სული
წმიდა, არის მიზეზი მსოფლიოს არსებობისა, კერ-
ძოდ, ადამიანის ცხოვნებისა, ე. ი. ბიწიერებითის
და სამწუხარო მდგომარეობიდან გამოყვანისა და
კეთილ-მოცულ, საბედნიერო მდგომარეობაში მიყ-
ვანებისა; ამის გამო, ჩვენ გვმართებს ვაქოთ წმიდა
სამება იმ წესიერებისა და შვენიერებისათვის, რომელიც
ბუნებაში სუფევს და რომლის ქვრეტით ჩვენ ვსიამოვნობთ,
უნეტარებთ; განსაკუთრებით, უნდა ვადიდებდეთ მას ჩვენის განწმედისა და გა-
ნათლებლისთვის.

*) იხ. „მწყემსი“ № 19. 1901 წ.

წმ. ეკკლესია გვიხმობს რა სადიდებელად ღვთისა, ქვეყნის შემოქმედისა და კაცობრიობისთვის საუკუნო ბედნიერებითის ცხოვრების მომმადლებელია, — თვალწინ გვიყენებს წმ. სამებას მისთვის, რომ ქვეყნის შექმნაში და ჩვენის ცხოვნების საქმეში მონაწილეობა მიიღეს სამთავე პირთა: მამამ, ძემ და სულმა წმიდამ. რომ ქვეყანა სამთა პირთა შეერთებული ძალით შეიქმნა, ეს სჩანს საღმთო წერილის შემდეგის მოწმობებიდან: ა) მამა ღმერთმა ჰქმნა ყოველივე: ჩვენდა ერთარს ღმერთი მამა, რომლისაგან არს ყოველი, და ჩვენ მისა მიმართ (1 კორინთ. 8, 6); ბ) ძე ღვთისამ ჰქმნა ყოველი: მის მიერ დაიბადა ყოველივე ცათა შინა და ქვეყანასა ზედა (კოლოს. 1, 16); გ) სულმა წმიდამ შექმნა ადამიანი: სული წმიდა შემოქმედი ჩემი (ამბობს მართალი იობი (იობ. 33, 4). აგრედვე სამივე წმ. პირებმა კაცობრიობის ცხოვნების საქმეშიდაც მონაწილეობა მიიღეს. მამა ღმერთმა შეგვიყვარა და გვაცხოვნა ჩვენ, განგვახლა ზედმოქმედებითა სულისა წმიდისათა, რომელიც მოგვევლინა მეოხებითა იესო ქრისტესისათა, ძისა ღვთისათა: რა ჟამს სიტკბოება და კაცთ-მოყვარება გამოსჩნდა მაცხოვრისა ჩვენისა ღვთისა... მიხსნა ჩვენ ბანვითა მით მეორედ შობისათა, განახლებითა სულისა წმიდისათა, რომელი იგი მოფინა ჩვენზედა მდიდრად იესო ქრისტეს მიერთ (ტიტ. 3, 4—6). კერძოდ, პირველი პირი, მამა ღმერთი არის წყარო ჩვენის განწმედისა; მან კაცობრიობის სახსნელად გამოგზავნა თვისი ძე: ესრედ შეიყვარა ღმერთმან სოფელი ესე, ვითარმედ ძეცა თვისი მხოლოდ შობილი მოსცა მას, რათა ყოველსა, რომელსა ჰრწმენეს იგი, არა წარჰწყმედეს, არამედ აქენდეს ცხოვრება საუკუნო (იოან. 3, 16); მეორე პირი, იესო ქრისტე, ძე ღვთისა არის პირდაპირი მიზეზი ჩვენის ცხოვნებისა. იგი ჩვენისა ცხოვრებისათვის გარდამოხდა ზეცით, განკაცნა, ჰქადაგებდა, ივნო, დაეფვლა, აღსდგა მესამესა დღესა და ამაღლდა ზეცად. ნუგეშინისმცემელი გვივის მამისა მიმართ ქრისტე იესო, მართალი, და იგი არს მომტყვებელი ცოდვათა ჩვენთა, და არა ხოლო ცოდვათა ჩვენთა, არამედ ყოვლისა სოფლისა (1 იოან. 2, 2); მესამე პირი, სული წმიდა არის აღმსრულებელი ჩვენის განწმედისა; იგი მუდამ იმყოფება წმ. ეკკლესიაში: მე ვჰკათხო მამასა ჩემსა, და სხვა ნუგეშინისმცემელი მოგივლინოს თქვენ, რათა

თქვენთანა დაადგრეს უკუნისამდე (იოან. 14, 16). და ასწავებს კაცთა ქეშმარიტებასა: ოდეს მოვიდეს სული იგი ქეშმარიტებისა, გიძლოდეს თქვენ ქეშმარიტებასა ყოველსა (იოან. 16, 13); იგი სუფევს ქრისტეანეში და აცხოველსყოფთვებს მას: არა უწყითა, რამეთუ ხორცნი ეგე თქვენნი, ტაძარნი თქვენ შორის სულისა წმიდისანი არიან (6, 19—1 კორინთ.); ეხმარება სუსტ კაცს: სულიცა იგი თანა შეეწევის უძლურებათა ჩვენთა (რომაელ. 8, 26); იგი წარმოშობს ჩვენს სულში წმიდათა განწყობილებათა: ნაყოფი სულისა არს: სიყვარული, სიხარული, მშვიდობა (გადატ. 5, 22),

ამგვარად წმ. ეკკლესია იხსენიებს წმ. სამების პირთა მისთვის, რომ მათ ერთობრივის მოქმედებით შექმნეს ქვეყანა და კაცს ცხოვნება მოანიჭეს. აქ საჭიროდ ვრაცხთ მოკლედ გავიხსენოთ ეკკლესიური სწავლა წმ. სამებაზე.

სამი პირი: მამა, ძე და სულიწმიდა შეადგენს ერთს ღმერთს. ღმერთი, როგორც უსაზღვრო, უუსრულოესი არსება, ერთია; ორი ანუ რაოდენიმე უსაზღვრო არსება წარმოუდგენელია; რაოდენიმე ღმერთი რომ იყოს, მაშინ ისინი ერთი მეორეს შეზღუდავენ, შემოსაზღვრავდენ, და არც ერთიც არ იქნებოდა ღმერთი—უსაზღვრო არსება. ღმერთი ერთია, ამას მოწმობს საღმთო წერილი: ისმინე, ისრაილ! უფალი ღმერთი შენი უფალი ერთ არს (მარკ. 12, 29), არავინა არს ღმერთი სხვა, გარნა მხოლოდ იგი ერთი ღმერთი (1 კორინთ. 8, 4). ამ ერთ ღვთაებაში სამი პირი ანუ გვამია: მამა, ძე და სული წმიდა; ეს სჩანს საღმთო წერილის შემდეგის ადგილებიდან: წარვედით და მოიმოწაფენით ყოველნი წარმართნი და ნათელსს ჰსცემდით მათ სახელითა მამისათა და ძისათა და სულისა წმიდისათა (მათესი 28, 19); სამნი არიან, რომელნი სწამებენ ცათაშინა: მამა, სიტყვა (ძე ღვთისა) და სული წმიდა, ესენი სამნი ერთნი არიან (1 იოან. 5, 8); მაღლი უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი, და სიყვარული ღვთისა და მამისა, და ზიარება სულისა წმიდისა თქვენ ყოველთა თანა (2 კორინთ. 13, 13); ნუგეშინის მცემელი იგი სული წმიდა (მესამე პირი), რომელი მოავლინოს სახელითა ჩემითა (მეორე პირი) მამამა (პირველი პირი), მან გასწავოს თქვენ ყოველი და მოგახსენოს თქვენ ყოველივე, რაოდენი გარქუ თქვენ—სთქვა მაცხოვარმა (იოან. 14, 26)

და სხვა ადგილებიდან, სადაც თვითველ პირს ცალ-ცალკე მიეწერება ცოდნა, მნებელობა, მოქმედება. თვითველი პირი წმ. სამებისა არის ღმერთი; მამა არის ღმერთი, ძე არის ღმერთი, სული წმიდა არის ღმერთი. საღმთო წერილში იწოდებიან ღმერთად: პირველი პირი—მამა: ღმერთი და მამა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი (2 კორინთ. 1, 3); იესომ სთქვა: მამაო! მოიწია ჟამი ჩემი, აღიდე ძე შენი... და ესე არს ცხოვრება საუკუნო, რათა გიცოდენ შენ მხოლოდ ჭეშმარიტი ღმერთი, და რომელი მოავლინე ქრისტე იესო (იოან. 17, 1—3); მეორე პირი, ძე; ვიცით, რამეთუ ძე ღვთისა შვიდა და მომცა ჩვენ ნათელი და გონება, რათა ვიცოდეთ ჩვენ ჭეშმარიტი ღმერთი და ვართ ჩვენ ჭეშმარიტისათანა ძისა მისისა იესო ქრისტესა: ესე არს ჭეშმარიტი ღმერთი და ცხოვრება საუკუნო (1 იოან. 5, 20); მესამე პირი, სული წმიდა: ანანია! რაისათვის აღავსო გული შენი ეშმაკმან ცრუებად სულისა წმიდისა... არა ეცრუდეს შენ კაცთა, არამედ ღმერთსა (საქმე მოციქ. 5, 3—4). რომ ძე არის ღმერთი და სული წმიდა არის ღმერთი, ეს მტკიცდება კიდევ საღმთო წერილის—იმ ადგილებით, სადაც მათ მიეწერება ღვთაებრივი თვისებები: დაუსაბამობა—დაუსრულებლობა, თვითმყოფობა—დამოუკიდებლობა, ყოველგან მყოფობა, ყოვლის ცოდნა, ყოვლის შემძლებლობა და ღვთაებრივი ღმერთობა.

ღვთაებაში სამი პირია: მამა, ძე და სული წმიდა, და მამა არის ღმერთი, ძე არის ღმერთი, სული წმიდა არის ღმერთი; მაგრამ ეს სამი გვამი სამი ცალ-ცალკე ღმერთი კი არ არის, არამედ ერთი ღმერთია; ისინი ღვთაებრივი თვისებათა—სისრულეთა განუყოფელად იბყრობენ; მათ აქვთ ერთი არსება—ბუნება, ერთი ღმერთობა, ერთი მნებელობა, ერთი ძალა, უფლება, სიდიადე, დიდება, სამნი არიან, რომელნი სწამებენ კათა შინა: მამა, სიტყვა (ძე) და სული წმიდა, ესე სამნი ერთნი არიან. (1 იოან. 5, 8). მათი სხვა-და-სხვაობა წარმოსდგება არა სხვა-და-სხვაობისაგან ღვთაებრივთ თვისებათა, არამედ პიროვნულ თვისებათა განჩევისა გამო. ხოლო პიროვნულ თვისებათა განჩევა მდგომარეობს იმაში, რომ მამა ღმერთი არის დაუსაბამო არსება, ძე ღვთისა საუკუნოდ იშვა მამისაგან, და სული წმიდა საუკუნოდანვე გამოვალს მამისაგან. საღმთო წე-

რილში იწერება პირველი პირი მამად, იგი აძლევს არსებობას მეორე პირსა: რამეთუ ვითარცა იგი მამასა აქვს ცხოვრება თვისა თვისისათანა, ეგრეცა ძესა მოსცა, რათა აქენდეს ცხოვრება თვისა თვისისათანა (იოან. 5, 26), მეორე პირი იესო ქრისტე არის მხოლოდ შობილი პირველის პირისა, მამისა: რამეთუ ესრეთ შეიყვარა ღმერთმან (მამამან) სოფელი ესე, ვითარმედ ძეცა თვისი მხოლოდ შობილი მისცა მას (იოან. 3, 16); მესამე პირი, სული წმიდა გამოვალს მამისაგან: რაჟამს მოვიდეს ნუგეშინისმცემელი იგი, რომელი მოვავლინო თქვენდა მამისა ჩემისა მიერ, სული ჭეშმარიტებისა, რომელი მამისაგან გამოვალს, მან ჰსწამოს ჩემთვის (იოან. 15, 26).

აქ უნდა შევნიშნოთ, რომ, თუ როგორ შეიცავს თვის შორის ერთი ღმერთი სამ პირსა, თუ როგორ შეადგენენ ერთ ღვთაებას მამა, ძე და სული წმიდა, თუ როგორ იშვა ძე ღმერთი მამისაგან—ღმერთისაგან, თუ როგორ გამოვალს სული წმიდა ღმერთი მამისაგან—ღმერთისაგან, და საერთოდ, თუ როგორია არსება ღვთაებისა და რაში გამოიხატება მისი ცხოვრება,—ამების საცხებით გაგება ადამიანისთვის შეუძლებელია, ეს კაცისთვის დაფარული საიდუმლოებაა, და ამის მიწოდება მას არ ძალუძს. ეს ასეც უნდა იყოს. ღვთაებას რომ სისრულით მიწვედეს კაცი, განა ის მაშინ ღვთაება იქნება? უსახლვრო, უუღლიადეს არსებას სუსტი, შემოსახლვრული არსება რომ მისწვედეს, მაშინ პირველი ხომ დაკარგავს თვისს არსებით თვისებას—უსახლვრობას? როგორც ყვაწვილს არ შეუძლია ნათლად წარმოიდგინოს ხნიერის კაცის ცხოვრება, მისი შინაგანი სამყარო, მისი ჰაზრები, გრძნობები, ლტოლვილებები, მისის სულის-კვეთა,—აგრედვე ადამიანისთვისაც შეუძლებელია ღვთაების ზედმიწევნით მიხედობა. თუკა წმ. სამებაზე სწავლა კაცის გონებისთვის მიუწოდებელია, გარნა მან იგი უმტკიცესის რწმენით უნდა მიიღოს, მისთვის, რომ იგი გვაუწყა ჩვენ თვით უფალმა იესო ქრისტემ, რომელიც არის უსრულესი ჭეშმარიტება, და რომელიც, რასაკვირველია, არა ნამდვილ ცნობას ღმერთზე არ მოგვცემდა; და ესევე სწავლა წმ. სამებაზე განიმეორეს და გაავრცელეს მაცხოვრის მოციქულებმა, რომელნიც, როგორც განწმედნი, ღმერთთან სულიერად დაკავშირებულნი და სულით წმიდით

ხელმძღვანებულნი, შეცდომაში თვითონაც არ შევიდოდნენ და შემცდარ, ცრუ აზრებს სხვებსაც არ გადასცემდნენ. თუ ნასწავლთა უმრავლესობა სხვადასხვა გვარ ცნობებს მსოფლიოს შესახებ რწმენით ითვისებს, ე. ი. თუ იგი თვითონ კი არ იძიებს ამა თუ იმ საგანთა და მოვლენათა, თვითონ კი არ იკვლევს, თუ რა არის და რა ხდება სამყაროში, დედამიწაზე, დედამიწის სიღრმეში, ადამიანის არსებაში, არამედ უსმენს მეცნიერებს, რომლებიც რიცხვი მკირეა, იჯერებს მათ ნათქვამს, იმეორებს მათგან გაგონილს და დარწმუნებულია მის სინამდვილეში; რისთვის რწმენითავე არ უნდა მივიღოთ სწავლა წმ. სამებაზე, თუშცა ეს სწავლა ჩვენ ჩვენის გონების მოქმედებით არ გამოგვიკვლევია, არ მივწოდომილვართ მას? მართალია, სწავლულ კაცს, თუ მას ძალა შესწევს, გონება უჭრის, თუ იგი შრომას გასწევს შეუძლია შეამოწმოს მეცნიერთა ნათქვამი, შეუძლია თვითონვე, თვისისავე სულიერთ ძალთა მოქმედებით, გაიგოს, გამოიკვლიოს, თუ რა სუფევს და რა წარმოებს მის გარშემო, მას შეუძლია თვითონვე დაიაროს შორეული ქვეყნები, გაიცნოს უცხო ხალხნი, მას შეუძლია თვითონვე ჩაუკვირდეს ბუნებას, შეისწავლოს მისნი მოვლენანი და კანონნი და სხვა;—მაგრამ აგრედვეც შეუძლია კაცს თვითონვე გამოსცადოს და დარწმუნდეს უცთომელობაში სწავლისა წმ. სამების შესახებ, თუ კი გაიჩვენება და იხმარს იმ საშუალებას, რომლითაც შესაძლოა ხსენებულ სწავლის სინამდვილის შეტყობა, ე. ი. თუ მოიპოვებს სულის სიმაღლეს, სიწმიდეს და ცხოველს, მჭიდრო კავშირს ღმერთთანა, თუ მისცემს ადგილს თვის ბუნებაში სულსა წმიდასა, რომელიც, როგორც საღმთო წერილში სწერია, გამოუცხადებს და ასწავებს მას ყოველივეს (იოან. 14, 16, 26).

ამნაირად, ზემონაჩვენებ წარმოთქმით მღვდელი ეკლესიაში მდგომ ხალხს იხმობს სადიდებელად სამებისა, რომელიც არის წმიდა, თანაარსი, ცხოველსმყოფელი და განუყოფელი. ერთი ღმერთი, სამპიროვანი: მამა, ძე და სული წმიდა; მას არავითარი ბიწიერება, არავითარი ნაკულღვეანება არ აქვს; მას ცოდვის ქმნაც არ შეუძლია; იგი ყოველს თვის მოქმედებაში უუმაღლეს ზნეობრივ კანონს სრულყოფს; მას თვისთა ქმნილებათა შინა უყვარს მხოლოდ სიკეთე და სდევნის ბოროტებასა.

ღმერთი ნათელ არს, და ბნელი არა არს მისთანა არცა ერთი (1 იოან. 1, 5); იგი წმიდა არს (1 იოან. 3, 3). წმიდა იყვენით, რამეთუ მე წმიდა ვარ (1 პეტრ. 1, 15). წმ. სამება არის თანაარსი; როგორც ზემოდ ვსთქვით, მამა ღმერთი, ძე ღმერთი და სული წმიდა ღმერთი, შეადგენენ ერთს ღმერთსა; მათ ერთი ბუნება და ერთი მყოფობა აქვთ. წმ. სამება არის ცხოველსმყოფელი; მას ყოველნი ქმნილებანი თვის ხელში უბყრია, მათზე მზრუნველობს, აძლევს მათ სიცოცხლეს, განსაკუთრებით, სულიერთ არსებათა ეხმარება და ანიჭებს მათ ნეტარებით ცხოვრებასა. წმ. სამება არის განუყოფელი; სამნი პარნი: მამა, ძე და სული წმიდა, ერთად იმყოფებიან და ერთობრივის ძალით, თანხმობით მოქმედებენ.

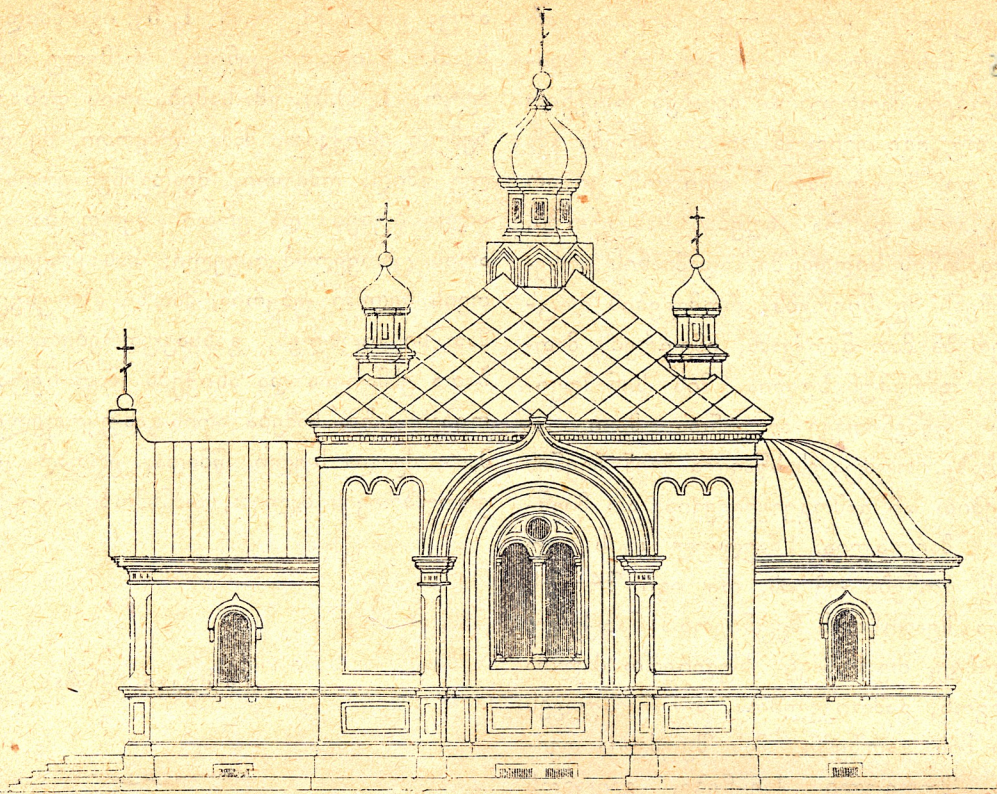
კაჭახაძე.

(შემდეგი იქნება)

ეკლესიის მათხოჯის დედათა სავანის ახლად აკებული ეკლესიისა 4 ნოემბერს.

„მწყემსის“ მკითხველებს მოეხსენებათ, რომ ამ სამი წლის წინად მათხოჯის დედათა სავანეში დაიწყეს ქვიტკირის ეკლესიის შენება წმიდა მოციქულთა სწორის, ქართველთა განმანათლებლის—ნინოს სახელზე. ღვთის შეწევნით ეს ეკლესია უკვე დასრულდა და ამა ნოემბრის 4-ს იგი აკურთხა მათმა მეუფებამ იმერეთის ეპისკოპოზმა ლეონიდმა.

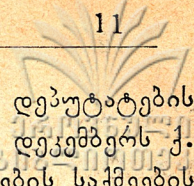
მათი მეუფება ქუთაისიდან წაბრძანდა მათხოჯში 3-ს ნოემბერს, დილის ცხრა საათზე. გზაში მათ მეუფებას შეხვდა ქვეითად სიარული, რადგან გუბის წყალზე ხილთან გზა გაფუჭებული იყო და მის გაკეთებას აღმინისტრაცია სრულებით არ ეძებს. პირველ საათზე მათი მეუფება ხონში მიბრძანდა. აქ მათი მეუფება მიიპატიჟა საუზმეზე ბ. დიმიტრი ჩხიკვიშვილმა. ორი საათის შემდეგ მათი მეუფება წაბრძანდა მათხოჯში და ხუთ საათზე სავანეში

მათხოჯის დედათა საფანის ეკლესია.

მიბრძანდა. სამს ნოემბერს, დღით შაბათს, მწუხრი და ღამის თევით ცისკარი იქმნა შესრულებული ახალ ეკლესიაში, სადაც გალობდენ სავანის დები. მეორე დღეს, როგორც ეკლესიის კურთხევის წესი, ისე წირვა შესრულა მათმა მეუფებამ მონასტრების და ამ სავანის ბლალაჩინის მამა არხიმანდრიტი ბესარიონისა, დეკ. დავით ლამბაშიძისა, ქუთაისის საკრებულო ეკლესიის მღვდლის ბლალაჩინის ნესტორ შვანგირაძისა და ბლალაჩინის ე. მაჭარაძის თანამსახურებით. წირვაზე გალობდენ სავანის დები და მათი მეუფების მგალობლები. წირვის დასრულების შემდეგ მათმა მეუფებამ წარმოსთქვა მგრძნობიერი სიტყვა. სიტყვაში მათმა მეუფებამ პირველად აღნიშნა ის სიხარული და ის სიამოვნება, რომელიც აღიძრება ყოველ ჭეშმარიტს ქრისტიანეს გულში, როცა იგი შენიშნავს და ხედავს, რომ საქართველოს მოემატება ღვთის სადიდებელი სახლი—ტაძარი, რომელშიც ჭეშმარიტი ქრისტიანე ჰპოებს სრულს კმაყოფილებას სააქაოს და მოიპოებს ნეტარებას საიქიოს. შემდეგ ყველას გასაგებად განმარტა, თუ რა დროიდან დაწესდა მონასტრები და სავა-

ნები და რა დროიდან არსებობს ბერობა და მონაზვნობა. განმარტა ბერთა და მონაზონთა განცალკევებული ცხოვრების მიზანი და მიმართულება. განმარტა ის დიდი მნიშვნელობა და სამსახური, რომელსაც ყოველს დროში იღებდა მათგან სახელმწიფო, მამული და ეკლესია, დაასურათა ცხადად ქვეყნიდან განშორებულნი პირნი, თუ როგორ ბრწყინავდენ ქრისტიანეთათვის და რა შუამდგომლობას უწევდენ ხალხს ღვთის წინაშე თავისი დაუცხრომელი ლოცვითა და ვედრებითა. განმარტა რა დანიშნულება და მიზანი ბერობისა და მონაზონობისა, მათმა მეუფებამ, მიაქცია ყურადღება ამ სავანის დათა, თუ რამდენად უნდა იყვნენ იგინი მზად მოთმინებით აიტანონ ყოველი გაჭირვება და განსაცდელი, რომელიც ხშირად მოსდევს სოფლის განშორებიდან განცალკევებულ ცხოვრებას. ბოლოს შეავედრა იგინი ღმერთს და ითხოვა, რათა უფალმა მოანიჭოს მათ მაღლი და კურთხევა თვისი, რომ ამ სავანეში ყოველი მლოცველი მიიღებდეს სულიერ ნუგეშს და შვებასა და მას შინა მსახურთა მოვებოებისთ ის პატივი

და დიდება, რომლითაც ასე შესანიშნავნი იყვნენ ჩვენნი მონასტრების და სავანეების მოღვაწენი.

ეკკლესიის კურთხევაზე და წირვაზე დიდხალი ხალხი დაესწრო. სამი დღე ერთი ერთმანერთზე მიყოლებით მშვენიერი ამიღი იყო. წირვის შემდეგ მათი მეუფება კრებულთურთ და საპატიო პირებით სავანის უმფროსის პარასკევა ჩიკვიშვილისაგან სადილზე იყვნენ მიწვეულნი. საღამოს ოთხ საათზე მათი მეუფება წამობრძანდა ეტლით ხონში და, რადგან გზა ერთ ადგილას გაფუჭებული იყო და ღამით აღარ შეიძლებოდა მოგზაურობა, ღამე გაათია დაბა ხონში და მეორე დღეს (5 ნოემბერს) ეტლით მობრძანდა ქუთაისში თერთმეტ საათზე.

ასე დამთავრდა ერთი უდიდესი საქმე მათხოჯის დედათა სავანისა, —ახალი ეკკლესიის აგება და კურთხევა, სრული იმედია, რომ მათი მეუფების მფარველობის ქვეშე, ეს სავანე მოიპოვებს თავის არსებობის საშუალებასაც...

დასმწკე.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

* * ტფილისის სასულიერო სემინარიის მასწავლებელმა და საეპარქიო დედათა სასწავლებლის ინსპექტორმა ა. პ. ალბოვმა ავადმყოფობის გამო ორსავე სასწავლებელში სამსახურს თავი დაანება. ტფილისის სას. სემინარიაში ბ. ალბოვის ადგილზედ წარდგენილ იქმნა სემინარიის ინსპექტორის თანაშემწე ბ. ა. რეავენსკი, —ხოლო საეპარქიო სასწავლებელში ინსპექტორად და რუსულის სიტყვიერების მასწავლებლად დანიშნულ იქმნა ბ. ნიკოლოზ პოლიტოვი, რომელმაც წელს დაამთავრა სწავლა ყაზანის სას. აკადემიაში ღვთისმეტყველობის კანდიდატის ხარისხით. ბ-ნი პოლიტოვი, საეპარქიო დედათა სასწავლებლის წესდების თანახმად, უნდა მღვდლად ეკურთხოს.

* * იმერეთის სამღვდლოების დეპუტატების კრება არის დანიშნული პირველ დეკემბერს ქ. ქუთაისში სასულიერო სასწავლებლების საქმეების შესახებ. სამღვდლოთა კრებებმა ამ ბოლო დროს, საზოგადოდ ყველგან და განსაკუთრებით ჩვენში, რაღაც იმედი დაუკარგა როგორც სასულიერო მთავრობას, ისე სამღვდლოებს. ხშირად კრებაზე საქმე ბოლოვდება დეპუტატების ნაცნობობით და შეუსაბამო მოქმედებით. საჭიროა, რომ ერთ-სულობით და ერთ-გულობით იმოქმედონ საქმეების გარდაწყვეტის დროს დეპუტატებმა; საჭიროა მათ ყურადღება მიაქციონ საქმის სარგებლიანობას და არა სხვა რაიმეს.

წარსულ წელშიაც ბევრი კითხვები იყო გადასაწყვეტი, რომელთაგან უმეტესი არ გადაწყვეტილა და არც კამისიები დანიშნულა ამ კითხვების გამოსარკვევად. ამასთან ბევრჯერ გვითქვამს და კიდევ ვიტყვი, რომ საჭიროა დეპუტატებმა შეისწავლონ კანონები ღ სამღვდლოების კრებათა და სასულიერო სასწავლებელთა წესდებანი არა კრების დროს, არამედ კრებამდისინ.

* * „კავკასიის საიმპერატორო სასოფლო სამეურნეო საზოგადოების საბჭომ 8 ნოემბრის სხდომაზედ, სხვათა შორის, განიხილა კავკასიის გამოფენის კომისარის მოხსენება გამოფენის დახურვის ვადის გადადების შესახებ და, მიიღო რა სახეში ის გარემოება, რომ თუ გამოფენა საგაისოდ აღარ იქმნა გაგრძელებული, გამმართველ კომიტეტს დიდი ზარალი მოეღის, შესაძლებლად სცნო გაგრძელება გამოფენისა მომავალ 1902 წლის მაისიდგან ოქტომბრამდე“. რასაკვირველია კარგია გამოფენის დატოვება, რომ ხალხმა ნახოს და შეისწავლოს რამე, მაგრამ მოთამაშე ქალები ეყოლება გამოფენის გამგე პირთ თუ არა?..

* * 7 ნოემბერს ღამით, ამიერ კავკასიის რკინის გზის მკურნალის ვოინოს სატლში დილი ს 4 საათზედ შეპარულა მასთან მზარეულად ნამყოფი სპარსეთის ქვეშევრდომი და ვოინოსთან მცხოვრები ქალი რამდენსამე ადგილას სასიკვდილოდ დაუჭრია; ყვირილზე გამოღვიძებოდა თვითო ვოინოსან და თუმცა დიდხანს უბრძოლნია ბოროტ მომქმედთან, მაგრამ ვერა გაუწყნია რა, რადგანაც უიარაღო ყოფილა. ბოროტ მომქმედს ისიც დაუ-

ქრია რამდენსამე ადგილას და შემდეგ სადღაც გაქცეულა, მაგრამ პოლიციას დაუჭერია, როცა იგი მოსამსახურეთა ბიუროში მისულა. დაჭრილი ვიწრო მიხეილის სამკურნალოში გაუფხავნათ; ხოლო ქალი გულში მძიმე კრილობისაგან უკვე გარდაიცვალა მაშინვე. მიზეზი ბოროტ-მოქმედებისა ნამდვილად ჯერ არ იციან. ქალი ინჟინერის ცოლია, მაგრამ ქმართან არ ცხოვრებდა.

* * ტფილისის ქალაქის გამგეობამ 6 ნოემბრის სხდომაზედ გარდასწყვიტა გადადებულ იქმნეს 10,000 მან. ნავთლულის დედათა გადამდებ სენის საავადმყოფოს შესაკეთებლად, ხოლო იმის შეკეთებამდე გაკეთდეს ახალი სადგომი, რომლისათვისაც გადაიდოს ქალაქის სამუშაო თანხიდან 12,000 მან. და იქ გადმოიყვანონ ავადმყოფები; შემუშავდეს პროექტი ერთის დიდის შენობისა, რომელშიაც უნდა მოთავსდეს ქალთა და კაცთა განყოფილებანი; ამ შენობისათვის ქალაქს დასჭირდება 80 ათას მანეთამდე. დიახ, დასაფიქრებელი საქმეა, რამდენი ხალხი ფუჭდება ზნეობით და ამისათვის კიდევ ასი-ათასი მანეთი იხარჯება!..

* * კომისიამ, რომლის თავმჯდომარედ შიტროპოლიტი ანტონია, წარუდგინა სახელმწიფო საბჭოს განსახილველად სრულიად შემუშავებული პროექტი მართლ-მადიდებელ სამღვდელოების საპენსიო წესდებისა. ღმერთმან ინებოს, რომ პენსიის დანიშნის ღროს სოფლის მღვდლების გაჭირვებულ მღვდომარეობისათვის ყურადღება მიექციოსთ.

* * მუკდენიდან მოსულ უკანასკნელ ცნობებით, რუსეთის ქალაქის მანეთს ჩინელები იღებენ 1 მან. 20 კ. და 1 მ. 30 კაპეკად ვერცხლითა და ოქროთი, ხოლო ამერიკის დოლლარს და ჩინეთის ფულს ფასი 20 და 30 პროცენტით აკლდება.

* * მალე შემოიღებენ ახლად შემუშავებულ რკინის გზის ტარიფს იმ შემთხვევისათვის, როდესაც მოსწავლენი რკინის გზით სადმე მიდიან ხოლმე სამოგზაუროდ. ახლის ტარიფით, თუ რომ მანძილი 300 ვერსს არ აღემატება, მოსწავლენი ჩვეულებრივის ფასის მხოლოდ მეოთხედს გარდაიხდიან.

* * საჩხერელი წერეთლები ედავებოდნენ მამულებს მღვიმევის დედათა მონასტერს. ეს მამულები, როგორც ამბობენ, მილიონის საფასოაო. ქუთაისის ოლქის სასამართლოში წერეთლებმა ეს საქმე წააგეს. წერეთლებმა ეს საქმე განასაჩივრეს. ეხლა, როგორც შევითყვეთ, სულ პალატას 13 ამ ნოემბერს დაუქმყოფილებია წერეთლების თხოვნა და საქმე წაუგია მღვიმევის მონასტერს.

* * მომავლის წლის იანვრიდან გერმანელთა ახალ-შენების მცხოვრებნი უმაღლესის მთავრობის განკარგულებით ყველა იმ წესსა და კანონებს უნდა დაემორჩილნენ, რომელთაც ყველა სხვა-და-სხვა ტომის ერები ემორჩილებიან კავკასიაში.

* * ნეტარ ხსენებულმა გაბრიელმა უანდერძა ქუთაისის სასულიერო ოთხ-კლასიან სასწავლებელს 2500 მანეთი, რომლის სარგებელი უნდა მოხმარდეს ხსენებული სასწავლებლის ღარიბ შაგირდებს. დღემდე ამ თანხის სარგებელი შედგა 400 მანეთი, რომელიც გადაეცა ხსენებულ სასწავლებელთან მეფის დავით აღმაშენებლის სახელობაზე დაარსებული ძმობის გამგეობას.

რედაქციისაგან.

საყოველთაოდ ვაცხადებთ, რომ ვისაც დღემდე არ მიუღია ამა წლის ჩვენი გამოცემის „მწყემსი“-ს ხელის მომწერთათვის დანიშნული საჩუქრები (პრემია), ყველანი მიიღებენ ამ საჩუქარს მომავალს დეკემბრის თვეში.

ყველა მათ, რომელნიც გაზეთს იღებენ ზუგდიდის ფოსტიდამ, შეუძლიათ მიიღონ ხსენებული პრემია ადგილობრივი წიგნის მაღაზიის მენეჯერის მანუჩარ ადამიასაგან, რომელსაც ჩვენ უკვე გადავეცით ეს პრემიები, ამ დღეებშივე გაეგზავნება ჩვენგან ბ. ადამიას სია, თუ ვის უნდა მიეცეს ეს პრემია. ამასთანავე ვთხოვთ ჩვენს გამოცემაზე ყველა ხელის მომწერთა, რომ ვისაც გაზეთის ფული ამა წლისა ჯერ კიდევ არა აქვს გამოგზავნილი, დაუჩქარონ ფულების გამოგზავნას და ან ვისაც სურს გაზეთის გამოწერა, ესეც მალე გვაცნობონ, ვინაიდან ბანდეროლების დაბეჭვდასაც ღრო უნდა.

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობაში სარწმუნოებასა და კეთილ- ყნობაზე.

ს ი ტ უ ვ ა,

თქმული 10 კიორკობისთვის ქვაშკეთის წმ. კიორკის
ეკკლესიაში.

მოხსენებით წინამძღვარი იგი თქვენნი, რომელნი გეტყოდეს თქვენ სიტყვათა მათ ღმრთისათა და ხედვით გამოხვლასა მას ცხოვრებასა მათისასა და ბაძევით სარწმუნოებასა მათსა. (ებრ. 13. 7).

წელიწადში დღე არ არის ისეთი, რომ რომელიმე წმიდანის, მოწამის, აღმსარებელის საღიდავად, მოსაგონებლად არ იყოს დანიშნული წმ. ეკკლესიისაგან. ყოველ ქრისტიან ხალხს და პირს ამ წმიდათაგან ამორჩეული ჰყავს რამოდენიმე, რომელთაც მათთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვთ. მათ სცემენ თავყანს, აქებენ და აღიღებენ და მათვე სთხოვენ მიიღონ შუამდგომლობა ღვთის წინაშე და აღმოუჩინონ შემწეობა ამა თუ იმ საქმეში, მღგომარეობაში. მაგრამ ჩვენ უნდა ვიცოდეთ როდის, რა შემთხვევაში იქნება შეწყნარებული, მიღებული ჩვენი ქება-დიდება და თხოვნა? რას ვამჩნევთ ჩვენ ცხოვრებაში? უზნეო კაცი რომ მივიდეს, წარდგეს ზნე-დაცულ პირთან და ქება-დიდება შეასხას, ამნაირ ქებას იგი დიდ მნიშვნელობას არ მისცემს; შეიძლება საძრახისადაც, საწყენადაც მიიღოს. ესევე მოხდება, ჩვენ რომ ვადიდოთ ღმერთი ანუ რომელიმე წმიდანი და ცხოვრება ჩვენი კი არ შეესაბამებოდეს, არ ეთანხმებოდეს იმ მცნებათა, მოძღვრებათა, სწავლა-დარიგებათა, რომელთა აღსრულება სავალდებულოთ დაგვიდგინეს, დაგვიწერეს მათ. არა ვფიქრობ მიღებულ იქნეს ჩვენი ქება-დიდება მათდამი

მიმართული. ძველ აღთქმაშივე გამოსტკევა ეს აზრი ესაია წინასწარმეტყველმა: მასჯობელს ანს: ჩემდა უკრესე ზირითა მათითა ზატეეს მტემს მე; სჯლო გულები მათნი შოხს განშოკრეულ ანან ჩუმგან. ამაოდ მსახურებენ მე, რამეთუ ასწავებენ მოძღვრებასა და მცნებასა კაცთასა (ის. 29, 13). ე. ი. ტყვილა უბრალოდ იწუხებენ თავს, ვინც ფიქრობს, რომ სიტყვით ვადიდოთ ჩვენ ღმერთი, ანუ რომელიმე წმიდანი და საქმით საქირო არ არის. მაშასადამე ჩვენგან თავდაპირველად ითხოვება, ჩვენი ყოფა-ცხოვრება იმნაირად დაეაყენოთ, იმნაირი მიმართულება მივსცეთ, რომ სასიამოვნო იყოს როგორც ღვთისათვის, ისე იმ პირთათვის, რომელთაც თავისი წმიდა ცხოვრებით მოიპოვეს უკვდავება. ესევე ითქმის ჩვენი თხოვნის შესახებ. როგორი მიმართულებისაც არის კაცი, რა აზრისაც არის ცხოვრებაზე, რა მიზანიც აქვს მას ამორჩეული, მის მისალწველად შესაფერ შემწეობას, დახმარებას თხოვილობს ღვთისაგან, მაგრამ როცა ჩვენი თხოვნა ეწინააღმდეგება საღმრთო წერილის და წმიდა მამების სწავლა-დარიგებას, იგი არასოდეს შეწყნარებული არ იქნება. „ითხვათ და ვერ მიიღებთ, რამეთუ ბრატათ ითხვათ“ ამბობს იაკობ მოციქული. ამისათვის საქიროა ყოველმა ჩვენგანმა შეიგნოს მიზანი ცხოვრებისა, გაითვალისწინოს, თუ რა დანიშნულება აქვს კაცს, რისთვის ვართ გაჩენილი, რას უნდა ველტოდეთ, როგორ უნდა ვიცხოვროთ, რომ ჩვენ დანიშნულებას არ ავშორდეთ. რა არის ცხოვრების მიზანი? ეს კითხვა როგორც ძველს ისე ახალს აღთქმაში ცდილობდნენ და ცდილობდნენ დღესაც ახსნან, მაგრამ ერთ რომელიმე დასკვნაზე ვერ მისულან, ვერ გამოურკვევიათ, რადგან არ ხელმძღვანელობდნენ, არ იღებენ მხედველობაში არც საღმრთო წერილს და არც წმ. მამების სწავლა-დარიგებას. ვინც შეძლებული არის, ვისაც დიდი ქონება აქვს, ქადაგობს: კაცმა თავისი დღენი და წუთისოფელი სულ ღვთისში უნდა გაატაროსო, არაფერზე არ უნდა იდარდოსო, მხიარულად უნდა იყოსო და რაც შეიძლება მეტი სიამოვნება უნდა ნახოს, სანამ ცოცხალიაო. სულო, გაქვს მრავალი კეთილი დაუნჯებელი მრავალთა წელთა, განისვენე, ჭკვამე და ქსუ და ისარება (ლუკ. 12, 19). ამ სიტყვებით გამოიხატება აღნიშნულ პირთა მოძღვრება. მაგრამ დანამდვილებით შეუძლიათ თუ არა მათ დაამტკი-

კონ, მოიპოვებოდეს ისეთი პირი, რაც უნდა მდიდარი იყოს, მწუხარება არ გამოეცლოს. მგონი ვერ ნახავთ ისეთ (კაცს), ადამიანს, რომელსაც გარდა სიხარულისა, ლხინისა, სიტკბოებისა არ ენახოს რა ამ ჩვენ წუთისოფელში. ყოველ კაცს ბევრად თუ ცოტად ხვდება წილად წვალებისა და სიმწუხარის განვლა. ან როგორ მოხერხდება სხვანაირად? ყველამ რომ ილხინოს, ამისათვის ყველას საშუალება უნდა, ყოველი კაცი ეცდება ბევრი შეიძინოს კანონიერად იქნება თუ უკანონოდ. კანონიერად, ე. ი. თვისი შრომით, რომელიც უწვალებლად არასოდეს არ იქნება, უკანონოდ, ე. ი. წართმევით, წაღვეჯით, რაც გამოიწვევს ურთიერთ შორის გამწვავებულ, გაცხარებულ ბრძოლას, სისხლის ღვრას. მაშასადამე, ერთმა რომ სიტკბოება იპოვოს, განცხრომაში იცხოვროს, ამისათვის ასმა წვა და დაგვა უნდა გამოიაროს. მაშინ ხომ ლხინის მაგიერ მწუხარება, ტირილი და დაუცხრომელი ბრძოლა იქნება.

ზოგნი, ვისაც ბევრი წვალება, მწუხარება გამოუვლია, არასფერს მიზანს არა პოვებს ცხოვრებაში და ამბობს: ტყვილა უბრალოდ გაჩენილა კაცი ქვეყნიერობაზეო, უმჯობესი იყო სულ არ გაჩენილიყო, ვინემ თვისი დღენი წვალებაში გაატაროსო. ამნაირ პირთათვის, სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნილთათვის ცოტა რამ მიზეზი არის საკმარისი, რომ თავიანთ თავი ამ ქვეყნიერებას უღრთოდ გამოასაღმონ. მაგრამ ცხოვრებაში ჩვენ ხშირად ვხედავთ, რომ ეს ვაჟბატონები არღვევენ თავიანთ მოძღვრებას. ხშირად ვამჩნევთ, რომ ისინი ქეიფობენ, ლხინში ღროვებს ატარებენ და არასოდეს უპას არ ამბობენ, თუ შემთხვევა მიეცემა მათ, ისარგებლონ ქვეყნიური სიკეთით. ათასში ერთს თუ იპოვნით, რომ სიკვდილის ღროს მას არ დანანდეს მოშორება ამ ქვეყნიური ცხოვრებისა, რაც უნდა ცუდ, გაჭირვებულ მდგომარეობაში იყოს იგი. მაშასადამე ცხოვრებაში წვალებასთან, მწუხარებასთან ერთად განუშორებლად სიხარულიც ყოფილა. სიმწუხარესთან სიტკბოებაც განუშორებელია. ჩემის ფიქრით, კაცი კარგად ყოფნას ვერ დააფასებს, ვერ გაიხარებს რაიმე სიკეთით, თუ მას არ უგრძნია სიმწუხარე. „ჯერ მწარე სტამე, კვლავ ტკბილი, თუ ეძებ გემოვნებასა; ლხინსა ვინ მოიმკის პირველ ჭირთა უმუშაკო?“ არის ნათქვამი. ვამბობ, ვერ იპოვნით ვერა კაცს, ვერა ოჯახს, რომ მას თავის

დღეში სიხარული არ ეგრძნოს, ხანგრძლივ, თუ მოკლე დროით. ზოგნი კიდევ იმას ამბობენ, ჩვენც ცხოვრება ბრძოლააო; უბრძოლველი ცხოვრება, ცხოვრებად არ ჩაითვლებაო. მაგრამ როდემდისინ უნდა იქნეს ეს ბრძოლა? თუ დაუბოლოვებელია, მაშინ ცხოვრებას რა მნიშვნელობა ჰქონია კაცისათვის, გარდა წვალების—მოუსვენრობისა? ძალმომრეობაზე როცა მიდგება საქმე, თითქმის ყველას, შეძლებულს და შეუძლებელს გაშხამებული ექნება სიცოცხლე. თუ აქვს ბოლო დასასრული, ეს მხოლოდ კაცობრიობის გადაგვარება, სრულებით მოსპობა უნდა იქნეს. ასე თუ ისე, ამნაირი შეხედულობა კაცის ცხოვრების მიზანზე არ აკმაყოფილებს ჩვენს გონებას, დაბეჯითებით ვერ არწმუნებს, ვერ უხსნის, თუ რაში მდგომარეობს ჩვენი დანიშნულება, რა მიზნის მისაღწევად უნდა ვშრომობდეთ. რასაკვირველია კარგია, როდესაც კაცის გონებას არ ძინაფს, მოძრაობა ეტყობა, მაგრამ, რამოდენად მართალია ამ შემთხვევაში მისი სჯა, ეს საკითხია. არა მგონია ვინმემ უკეთესად განგვიმარტოს, აგვიხსნას ჩვენ, თუ რას უნდა ვეღუტოდეთ და რა არის მიზანი ჩვენი ცხოვრებისა, როგორც საღმრთო წერილი—სიტყვა ღვთისა და წმ. მამათა ყოფა-ცხოვრება. თვალ-წინ განუშორებლად უნდა გვქონდეს ჩვენ მათი სწავლა-მოძღვრება, ყოველთვის უნდა ვდილობდეთ მიგბაძოთ მათ ცხოვრებას და მაშინ მოიპოვებს სული ჩვენი შვებას; მაშინ იქნება ძილებული ჩვენგან ქება-ღიდება, მიმართული ღვთისადმი და წმიდანებისადმი და მაშინ მოგვაქცევნ ჩვენ ყურადღებას და შეისმენნ ჩვენ ვედრება-თხოვნას. ორში ერთი უნდა იყოს უსათუოთ: თუ გრწამს, მიგაჩნია ვინმე წმიდანათ, სჩანს მოგწონს მისი ცხოვრება და დარიგება, თუ მოგწონს, კიდევაც უნდა წაბაძო და თუ არ წაბაძავ, ეს მისი ნიშანია, რომ არ მოგწონს და თუ არ მოგწონს არ მიგაჩნია წმიდანათ და თუ არ რაც წმიდანათ, იცოდე, დაჯერებული იყავი, შენი თხოვნაც შეწყნარებული არ იქნება მისგან, როგორც ზევითა ვსთქვით. ამინ.

ქვაშ. წმ. გიორგის ეკ. წინამძ. მარკოზ ტყემაღასე.

სახელმძღვანელო, საყურადღებო, საჭირო და სასარგებლო ცნობათა განყოფილება.

საეჭვო ვითხვების განმარტება.

კით. ხშირად სასძლო ანუ სასიძო ნამდვილ საბუთებს, რომელნიც წარმოდგენილნი იყვნენ „ობისკის“ შესადგენად გვირგვინის კურთხევის წინ, უკანვე თხოულობენ, როგორც მაგალითებრ, სინოდის კანტორიდან მიცემულ მეტრიკულ მოწმობას, ნამსახურებით სიას და სხვა ამგვართა. რიგია თუ არა ამ პირებს გერბის მარკები მოეთხოვოს ამ საბუთებისათვის?

მიგ. თუ ნამდვილი საბუთების, რომელნიც წარდგენილნი იყვნენ ობისკის შედგენის დროს, სასიძო ან სასძლო უკან დაბრუნებას ითხოვენ, მღვდელმა ამ საბუთების პირები უნდა დაიტოვოს ობისკში ჩასაკერებლად და ყველა ამგვარ პირებს უნდა დაეკრას ისეთივე მარკები, როგორიც ეკრა ნამდვილ საბუთს. ამ პირებზე უნდა ქონდესთ ხელი მოწერილი ნამდვილი საბუთების მიმღებთ, რომელთაც ეკუთვნოდნენ იგინი.

კით. სტაროსტის არჩევის დროს ირჩევა მრევლთაგან ორი სანდო პირი დასასწრებლად ყულაბების გახსნის, წიგნების შემოწმების და ანგარიშის შედგენის დროს. რაში მდგომარეობს ამ პირთა მოვალეობა?

მიგ. უწმიდესი სინოდის უქაზის ძალით, ეს პირნი მოვალენი არიან ყულაბების გახსნის და შესავალ-გასავლ. წიგნის შემოწმ. დროს დაესწრენ და თავიანთი ხელის მოწერით დაამოწმონ ყულაბებისაგან გამოდებული ფულების რაოდენობა და შესავალ-გასავლის ანგარიში. თუ რამე უკანონობა შენიშნეს მათ შესავალ-გასავლის წიგნის ანგარიშის წარმოებაში, შეუძლიათ მოახსენონ ეს ადგილობით ბლალაჩინს. (იხ. უწმიდესი სინოდის განმარტებითი განჩინება 1892 წ. 9 ნოემბრიდან).

კით. ცენზურაში წარდგენილ ხელნაწერს, რომლის შესახებ ითხოვება ნება-რთვა დასაბეჭდათ, რათა ფასიანი მარკა უნდა ეკრას? **ვიზლირთქვა**

მიგ. სამ-აბაზიანი გერბის მარკა.

კით. როცა ერთი წევრი კრებულისა უჩივის თავის ამხანაგ წევრს—მღვდელს ან მთავარ-დიაკონს ბლალაჩინთან, ბლალაჩინი ვალდებულია თუ არა, რომ თვითონ მივიდეს მაინცა-და-მაინც და გამოიძიოს, თუ ავადმყოფობისა ანუ სხვა დამაბრკოლებელ მიზეზთა მიხედვით შეუძლია, რომ მღვდელ-მთავართან გაგზავნოს ეს საჩივარი?

მიგ. ბლალაჩინის სახელზე შეტანილი საჩივარი, უთუოდ ბლალაჩინმა, ან თვითონ და ან სხვა საიმედო კაცის საშუალებით უნდა გამოიძიოს და თუ საჩივარი პატივ-სადები აღმოჩნდება, უნდა მოახსენოს მღვდელ-მთავარს. ბლალაჩინის სახელზე შეტანილი საჩივარი მღვდელ-მთავართან არ გაიგზავნება გამოუკვლევლად.

კით. მამასახლისი თხოულობს, რომ მისგან გამოგზავნილ ქალაქზე დააწეროს მღვდელმა მეტრიკული ცნობები შობა-მონათვლაზე ამა თუ იმ პირისა. შეუძლია თუ არა, მღვდელმა უარი უთხრას ამაზე?

მიგ. მამასახლისისაგან კანონიერად მოწერილი ქალაქი მეტრიკიდან შობა-მონათვლაზე ცნობის მიცემის შესახებ, მღვდელმა უნდა დაიტოვოს და თვითონ მოწმობაზე უნდა დააწეროს, რომ იგი ეძლევა მამასახლისის მისი კანონიერი მოთხოვნილებებისამებრ. მაგრამ პატარა ნაგლეჯ ქალაქებზე მინაწერ ბარათებს, რომლებიც მწერლებისაგან იგზავნიებიან მამასახლისების გაუგებლად, ყურადღება არ უნდა მიაქციონ. თუ მეტრიკული ცნობები ნამდვილ საჭიროა, მოთხოვნილებაც რიგიანი და საფუძვლიანი უნდა იყოს.

კით. აქვს თუ არა უფლება სახაზინო გლენს, თავისი სახლი უანდერძოს ეკკლესიას?

მიგ. სახლი თუ მის საკუთარ ადგილზე არის დადგმული, რასაკვირველია შეუძლია. თუ სახაზინო ადგილზეა აშენებული, მაშინ საჭიროა სახაზინო უწყების თანხმობა.

მიიღება ხელის-მოწერა 1902 წლისათვის ორ კვირულ გამოცემათა პარტულს

კერძო საავათმყოფო ავტობიოგრაფიული

ს. ბ. თოფურისა.

ქ. ქუთაისში.

საავათმყოფოში დგას ორმოცი საწოლი. ხირურგიულ, გინეკოლოგიურ და შინაგან სენით ავათმყოფთათვის. მუწუკებიანი და გადამდები სენით ავათმყოფნი არ მიიღებიან. მოსიარულე ავათმყოფნი მიიღებიან ყოველ დღე 11 საათიდან შუადღის 3 საათამდე.

„მწუყემს“-ზე

რუსულ «П А С Т Ы Р Ъ»-ზე

ქურნალის ფასი:

- 12 თვით «მწუყემსი» 3 მ. | 6 თვით «მწუყემსი» 2 მ.
- „რუსული“ 3 მ. | — „რუსული“ 2 მ.
- „ორივე გამოცემა“ 3 მ. | — „ორივე გამოცემა“ 2 მ.

მაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც ვეირალაში, აგრეთვე ქუთაისშიაც. თბილისში წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, ბ. შიო ქუბუკაშვილთან. ფოთში — დეკანოზ მ. გრიგოლ მაჭაროვთან; საჩხერაში — ყრასა ჩაიძესთან; სახლცხენში — დეკანოზ დ. ხახუტოვთან; სახლსენაში — ბლაღოჩინ მამა არისტარქ კალანდარიშვილთან.

სოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ გაზრდები დაეთმობათ მთელის წლით ორივე გამოცემა სამ მანეთად.

რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში დეისაძის სახლებში და ვეირალაში რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

ბაჟშეკცხვრებთ ქურნალის დაბარება შეუძლიათ აქ აღწესით: Вь Квирилы, вь редакцію газеты и журнала „МЦКЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».

რედაქციაში მოიპოვება წარსული წლების რამდენიმე სრული გამოცემანი „მწუყემს“-სა, რომელნიც ნახევარ ფასად დაეთმობათ მსურველთ.

ამ ნომერთან იგზავნება განცხადება ბ. ანატოლი ვერნერისა.

შინაგან და ნერვებით ავათმყოფებს მიიღებს მამ. ს. ბ. თოფურია.

ქირურგიურ შარდით სიფილისით და თვალების ავათმყოფობისათვის.

მამ. ფ. კ. ვარკატი.

დედაცაცურ ავათმყოფთა და საბებიო ქალი.

მამ. მ. ფ. კოზანი.

რჩევა დარბევის ფასი 50 კ., კონსილიუმის ფასი 3 მ. დღე და ღამე ქირა საავათმყოფოში სრული ხარჯით და ექიმობით 2—3 მანეთამდე. ავანაწიის ფასი გარბევაზეა. სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თოფურია.

უ ი ნ ა ა რ ს ი:

სალიტერატურო განყოფილება: სიტყვა, 21 კვირიაკესა, თქმული ქუთაისის საკათედრო ტაძარში ყ-დ სამღვ. ეპისკ. ლეონიდის მიერ. — ღმერთო ამრავლე ამისთანა მასწავლებელნი ჩვენში! — მართლ-მადიდებლობით ქრისტიანებრივის საეკლესიო საზოგადოებითის ღვთის მსახურების განმარტება. ყაჭახიძისა. — კურთხევა მათხოჯის დედათა სავანის ახლად აგებული ეკლესიისა 4 ნოემბერს. დამსწრესი. — ახალი ამბები და შენიშვნები.

სწავლა და მეთვლიყვანა ქრისტიანობრივ საწყმუნობასა და კეთილ-ფაშობაზე: სიტყვა, თქმული 10 გიორგობისთვის ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში მარკოზ ტყემალაძის მიერ.

საჯირო და სასარგებლო ცნობათა განყოფილება: საეჭვო კითხვების განმარტება. განცხადება.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. დ. ლამბაშიძე.

Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 16 ноября 1901 г. ♦ Цензуръ прот. Е. Е л и е в з

Гипог. редакция журн. „Пастырь“ (П. Д. Гамбашидзе) въ Кутаисѣ, въ д. А. Дейсалдзе на Нѣмецкой ул.